

Ravijuhendi „ Lamatise ennetus ja ravi“ rakenduskava

25.04.2022

Eesmärk	Ravijuhend ühtlustab arstide, õendus- ja hooldustöötajate teadmisi lamatiste ennetamisvõtetest ja juba tekkinud lamatishaavandite käsitlest. Uuenenud ravijuhendis pööratakse suuremat tähelepanu liikumiskiiranguga inimese toitumisele, samuti käsitletakse põhjalikumalt lamatise ennetamisviise ratastoolis istuvalt patsiendil. Ravijuhendis antakse juhtnööre tuisistunud lamatishaavandiga patsiendi käsitlesteks, k. a kirurgilisele ravile suunamiseks ja perioperatiivsest käsitlestest.
Probleemid, mida soovitakse ravijuhendiga lahendada	<ol style="list-style-type: none">1. Kõrge lamatishaavandi tekkerisk piiratud liikumisvõimega, k.a ratastooli kasutavatel inimestel;2. Piiratud liikumisvõimega inimeste hooldajate puudulikud teadmised lamatise ennetamisest ja juba tekkinud lamatishaavandi käsitlestest;3. Tervishoiutöötajate ja liikumiskiiranguga inimeste hooldajate puudulikud teadmised toitumisest ja alatoitumusele viitavatest kriteeriumitest, puudulikud teadmised alatoitumuse käsitlestest;4. Tervishoiutöötajate puudulikud teadmised infitseerunud ja süsteemse põletikuga tuisistunud lamatishaavandi käsitlestest, k.a haiglaravile ja kirurgilisele ravile suunamise kriteeriumitest;5. Puudulikud teadmised lamatishaavandi kirurgilise ravi võimalustest ja näidustustest6. Lamatishaavandite ravis puudub interdistsiplinaarne lähenemine, lamatishaavandiga patsiendi käsitlest piirdub sageli ainult hooldamisega, puudub selge arusaam erinevate kirurgiliste ravimeetodite näidustustest ja vastunäidustustest

Peamised ravijuhendi rakendumist takistavad tegurid / barjäärid	<ol style="list-style-type: none">1. Abipersonali vähesus lamatiste ennetamisel;2. Tervishoiutöötajate puudulikud teadmised lamatishaavandite kaasaegse käsitlemise kohta;3. Haavaravi lisapädevusega väljaõppega õdede vähesus;4. Tervishoiutöötajate puudulikud teadmised vaakumravi, plastikakirurgia, nekrektoomia näidustuste ja kasutamise kohta;5. Tervishoiutöötajate ja lähedaste vähesed teadmised lamatise tekkeriski või lamatisega patsiendi toitumise hindamisest ja toitumisvajadusest6. Haigekassa ei võta tasu maksmise kohustuse üle ravitoidu eest, kui seda määratakse alatoitumusega patsiendile7. lamatishaavandite dokumentatsioon on puudulik8. Lamatishaavandite dokumenteerimiseks kasutatakse paberivorme, info lamatishaavandi tekkimise kohta haiglas peab jõudma digilukku.
--	--

<p>Peamised ravijuhendi rakendamise edukust tagavad/soodustavad tegurid</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ravi- ja patsiendijuhendid tehakse sihtrühmale kättesaadavaks nii elektroonselt kui ka paberversioonis; 2. Arstide, õdede ja hooldajate meeskonnatöö tõhustamine; meeskonda kuulub ka arst, kes vajadusel otsustab patsiendi edasisuunamise või ravi tõhustamise üle; 3. Lamatishaavandiga patsiendi interdistsiplinaarne käsitlemine: vajadusepõhiselt kaasatakse meeskonda kirurg ja kliinilise toitumise spetsialist; 4. Haavaravi lisapädevusega õdede hulga suurendamine 5. Ravi- ja patsiendijuhendi soovitude tutvustamine koolitustel (arstide + õed, õed + hooldajad) 6. Koolitused hooldusasutustes kohapeal (hooldusasutuste personal) 7. Ravitoidu soodustingimustel soetamise võimalus alatoitunud lamatise tekkeriski või lamatisega patsientidele. 8. Tervishoiuteenuse osutajatel, kes vahetult tegelevad lamatishaavandi raviga, peab olema juurdepääs Pildipangale koos võimalusega saata sinna foto. 9. Korraldatakse töörühma, EPS-i ja ESTSPEN-i, Eesti Geriaatrite Seltsi arutelu taotluse esitamiseks EHK-le ravitoidu kompenseerimise võimaluste tekitamiseks.
<p>Ravijuhendi rakendamiseks vajalikud ressursid</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Soodustuste olemasolu ravitoidule alatoitunud lamatise tekkeriski või lamatisega patsiendile; 2. Korraldatakse ravijuhendit tutvustav infopäev; 3. Korraldatakse üle-eestilised koolitused haigla-, ambulatoorse arstiabi- ja hooldusasutuste personalile, samuti koduõdedele.

Rakenduskavaga seotud tegevused või kaalutlused	Vastutav asutus/isik	Kaasatud osapooled/ Isikud	Vahetähtajad, ajakava	Rakendusmeetmed
<p>Levitamine</p> <p>Ravijuhend koos lisadega ning patsiendijuhend avaldatakse veebilehel www.ravijuhend.ee</p> <p><i>Ravijuhend on tehniliselt nii üles ehitatud, et kasutajal on võimalik seda avada (ning soovi korral välja trükkida) kas osade kaupa või täismahus.</i></p>	<p>Eesti Haigekassa (EHK)</p>		<p>Ravi- ja patsiendijuhendi lõplikul valmimisel</p>	<p>Ravi- ja patsiendijuhend on veebis kättesaadavad</p>

	<p>Kui ravi- ja patsiendijuhend on e-vormis kättesaadavaks tehtud, saadetakse juhendi ja selle lisamaterjalide info erialaühendustele – mh <i>Eesti Perearstide Seltsile, Eesti Kardioloogide Seltsile, Eesti Kopsuarstide Seltsile, Eesti Taastusarstide Seltsile, Eesti Füsioterapeutide Liidule, Eesti Õdede Liidule, Eesti Apteekrite Liidule, Eesti Proviisorapteekide Liit, Eesti Töötervishoiu Arstide Seltsile, Eesti Erakorralise Meditsiini Arstide Selts, Eesti Kiirabi Liit, Eesti Geriaatrite Selts, Sisearstide Ühendus, Eesti Puuetega Inimeste Koda</i></p> <p>Lisaks erialaühendustele saadetakse info ka meditsiinasutustesse.</p>	<p>EHK</p>		<p>Pärast juhendite e-vormis kättesaadavaks tegemist</p>	<p>Ravi- ja patsiendijuhendi info on erialaühendustesse ja tervishoiuasutustesse saadetud</p>
--	--	------------	--	--	---

	Valminud ravijuhendi ja patsiendijuhendi paberversiooni saadetakse selleks spetsiaalselt soovi avaldanud sihtrühma esindajatele	EHK		Ravi- ja patsiendijuhendi lõplikul valmimisel	Ravi- ja patsiendijuhend on sihtrühma esindajatele edastatud.
	Ravijuhendi viide avaldatakse <i>Eesti Perearstide Seltsi, Eesti Geriaatrite Seltsi, Eesti Õdede Liidu, ESTSPEN-i, Dementsuse Kompetentsi Keskus (läbi rääkida!)</i>	Iga töörühma liige vastutab vastutava lingi lisamise eest oma erialaorganisatsiooni koduleheküljele	<i>Eesti Perearstide Seltsi, Eesti Geriaatrite Selts, Eesti Õdede Liit, ESTSPEN (läbi rääkida!), Dementsuse Kompetentsi Keskus (läbi rääkida!)</i>	2022 II poolaasta	Viide on erialaorganisatsioonide kodulehtedel avaldatud

<p>Meediakajastus</p>	<p>Valminud ravi- ja patsiendijuhendit pakutakse tutvustamiseks meditsiinivaldkonna trükiväljaannetes Eesti Arst, Perearst, Med24, Lege Artis, Apteeker, Eesti Õde, Pereõde, Meditsiiniuudised, Puutepunktid, Töötervishoid.</p> <p>Valminud ravi- ja patsiendijuhendit tutvustatakse nn tavalises trükimeedias (mh ajalehtedes Postimees ja Eesti Päevaleht, kohalikud omavalitsuste poolt väljastatavad ajalehed), kontakteerudes väljaannete meditsiini-/tervisevaldkonna toimetajatega.</p> <p><i>Meediaväljaannetele saadetakse juhendi valmimise kohta pressiteade.</i></p>	<p>EHK</p>	<p>Artikkel ajakirjas Eesti Arst</p> <p>Artikkel ajakirjas Perearst ja Pereõde</p> <p>Artikkel ajakirja Eesti Õde</p> <p><i>Töörühma liikmetega tehakse artiklite kirjutamiseks eraldi kokkulepped</i></p>	<p>2022 I ja 2023 II poolaasta</p>	<p>Artiklid on avaldatud</p>
------------------------------	---	------------	--	------------------------------------	------------------------------

	<p>Valminud ravi- ja patsiendijuhendit tutvustatakse Eesti Rahvusringhäälingu kanalites: ETV („Ringvaade“, „Hommikutelevisioon“), ETV+, Vikerraadio („Tervisesaade“), Raadio 4, Raadio KUKU („Mõtle tervelt“, „Patsiendiminutid“). Päevatee (Vikerraadio)</p>	EHK	<p>Töörühm</p> <p><i>Töörühma liikmetega tehakse esinemisteks eraldi kokkulepped</i></p>		
Koolitused	<p>Lamatishaavandite käsitluse koolitus sihtrühmadele (arstid ja õed, õed ja hooldajad, hooldusasutuste töötajad)</p>		<p>Töörühma liikmed: koolituste sisu ja koolitamine</p>	<p>2022 II poolaasta – 2023 I ja II poolaasta</p>	<p>Koolitused on toimunud.</p>

	<p>Ravijuhendit tutvustatakse erialaühenduste konverentsidel ja korralistel koosolekutel:</p> <p>Õdede Liidu Konverentsid ja korralised koosolekud Geriaatrite Seltsi koosolekud</p>	<p>Töörühma liikmed ja ravijuhendi koostamisel osalenud eksperdid</p>	<p>EHK</p>	<p>2022 II poolaasta – 2023 I poolaasta</p>	<p>Ettekanded on tehtud.</p>
--	--	---	------------	---	------------------------------

<p>Jälgimine</p>	<p>Ravijuhendi rakendumise hindamiseks seireindikaatorite väljatöötamine, hindamine ja analüüsimine</p> <p>Vajadusel sihtvalikuga auditi läbiviimine</p>	<p>EHK koordineerib seireindikaatorite tehnilise kirjelduse koostamist, analüüsib ja avaldab tulemused iga-aastaselt kuni ravijuhendi uuendamiseni . Auditi vajadusel koordineerib auditi läbiviimist.</p>	<p>Töörühm: aitab koostada seireindikaatorite tehnilise kirjelduse</p>	<p>2023</p>	<p>Seireindikaatorite tehnilised kirjeldused on koostatud ja tulemused avaldatud</p>
-------------------------	--	--	--	-------------	--

Lisa 1

Ravijuhendi rakendumist mõõtvad indikaatorid: peavad olema jälgitavad raviarvete põhjal

- uute lamatiste tekkimine raviasutuses
- vaakumravi kasutamine näidustusega patsientidel
- lamatishaavandi koodiga välja kirjutatud plaastrid lamatishaavandiga patsiendile
- lamatishaavandi koodiga väljakirjutatud lamatisevastase toimega madratsid
- alatoitunud lamatiseega patsiendile rakendatud lisatoit

Vajadusel hinnatakse ravijuhendi soovitude ja käsitlusalgoritmide põhjal auditiga:

- Lamatise tekkeriski hindamiseks kasutatakse struktureeritud skaalasisid. Tervishoiuasutustes, kus osutatakse iseseisvat statsionaarset õendusabi, samuti ka koduõenduses ja pereõenduses. Hindamised on teostatud vastavalt soovitudele;
- lamatise astme dokumenteerimine
- põletikutunnuste hindamine
- Lamatiste hooldusplaani kasutamine;
- Lamatishaavandi tekkeriski hindamine ja lamatishaavandi tekkeriski vähendamisele suunatud meetmete rakendamine perioperatiivsel perioodil;
- Lamatise tekkeriski või lamatishaavandiga patsiendi toitumise hindamine, alatoitumuse korral selle põhjuste täpsustamine
- Alatoitunud lamatishaavandi tekkeriski või lamatishaavandiga patsiendi toitumise tõhustamine